

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 11955
Tarih : 01.03.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih :	04 Mart 2021
Esas No:	2/3643

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
03 Mart 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
03 Mart 2021
No. 788221
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKCE

2019 yılının Aralık ayı sonlarında ortaya çıkan ve Türkiye’de ise resmi açıklamalarda 2020 yılının Mart ayında ilk vakanın görüldüğü belirtilen Covid-19 pandemisi yoksulluğu arttırmaya devam ederken yaşanan bu toplumsal yoksulluktan en fazla kadınların etkilendiği yapılan çalışmalarla ortaya konmaktadır. Nitekim Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve yine Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı devletlerin aldığı tedbirleri toplumsal cinsiyet çerçevesinden analiz eden ve 2020 Eylül ayı sonlarına doğru açıklanan Covid-19 Küresel Toplumsal Cinsiyet Müdahalesi İzleme Aracı verilerinde dünya devletlerinin çoğunun kadınları ve kız çocuklarını Covid-19 krizinin neden olduğu ekonomik ve sosyal etkilerden korumak için yeterince tedbir almadığı ve Covid-19 müdahalelerinde toplumsal cinsiyete duyarlı hiçbir tedbire yer vermediğini belirtmiştir. Aynı raporda; Covid-19 krizinin etkilerini en ağır olarak kadınların yaşadıkları, gelirlerini kaybetme riskiyle en çok kadınların karşı karşıya kaldıkları ve hükümetlerin toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikleri azaltmaya yatırım yaparak salgının yoksulluk üzerindeki etkilerini aksi yönde değiştirmek için acilen harekete geçmeleri gerektiği ifade edilmiştir.

Açıklanan raporlar ve yaşanan Covid-19 pandemisi nedeniyle de derinleşen yoksulluk ve ekonomik kriz göz önüne alındığında kadın yoksulluğunun Türkiye’de de arttığı görülmektedir. Kadınların yoksulluğunu bir tezahürü de ise pandemi sürecinde artan işsizlik ve gelir düşüşleri sebebiyle kadınların, kız çocuklarının ve trans bireylerin alım güçlerinin yetmemesi nedeniyle regl oldukları zaman kullanmaları gereken hijyenik ürünlere erişememeleri olan regl yoksulluğudur. Menstrüasyonun bu evresinde kullanmak zorunda oldukları temel hijyen ürünlerine fiyatlarının yüksekliği nedeniyle hijyenik pede ulaşmakta daha da zorluk çekmeleridir. Dünya ülkelerinde yapılan uygulamalara baktığımız zaman İskoçya’nın 2018 yılında okullarda ve üniversitelerde ücretsiz hijyenik ürünler sağlayan, geçen yıl içerisinde de hijyen ürünlerini ücretsiz hale getiren dünyada ilk ülke olduğu, Yeni Zelanda’da 2021 yılında hayata geçirilmesi planlanan program kapsamında ilk olarak yardıma en çok ihtiyaç duyulan bölge olarak belirlediği Waikato’daki 15 okula ücretsiz hijyenik ped sağlama kararı aldığı görülmektedir.

Türkiye’de ise en çok mevsimlik tarım işçileri, mülteciler, büyük kentlerin yoksul kesimlerinde yaşayan kadınlar ve kız çocukları, cinsiyet kimliğinden dolayı çeşitli ayrımcılıklara maruz kalan ve regl olmaya devam eden trans bireyler ile cezaevlerinde bulunan kadın mahpusların, kız çocuklarının ve yine trans bireylerin regl yoksulluğu ile mücadele etmek zorunda kaldıkları bilinmektedir.

Hijyenik bir ped firmasının 2020 yılında özel bir araştırma şirketi ile Türkiye genelinde ortaokul ve lise öğretmenleriyle gerçekleştirdiği bir araştırmaya göre; her 10 kız öğrenciden birisinin, ailesinin ekonomik durumları nedeniyle hijyenik pede ulaşamadıkları ve bu yüzden okula devam edemedikleri, hijyenik pede ulaşamadıkları için hijyenik olmayan alternatiflere yönelen kız öğrencilerinin, özgüven düşüklüğü nedeniyle okullarının yanı sıra arkadaşlarından ve sosyal çevrelerinden uzak kaldıkları tespitinde bulunmuştur.

Yine konu hakkında “Konuşmamız Gerek Girişimi”nin yürütücüleri Türkiye’de özellikle sosyo ekonomik bakımdan dezavantajlı olan tarım işçileri, mülteciler gibi grupların çoğu için hijyenik ped gibi menstrual ürünlerin lüks ve erişilemez olduğu, bu ürünlere erişemeyen pek çok kadın

ve kız çocuğunun paçavralar, gazete parçaları, hatta yapraklar kullanarak regl dönemlerini atlatmak zorunda kaldıkları ve bu nedenle de enfeksiyonlar ve ciddi sağlık sorunları yaşadıkları açıklamaları basında yer almıştır.

Anayasa'da belirtilen temel haklar ve ödevler bölümünde de sağlık hakkı gibi birçok hak koruma altına alınmış, ikinci kuşak haklar arasında sayılan sağlık hakkı pozitif statüde bir hak olarak belirlenmiştir.

Covid-19 pandemisinin özellikle ülkemizde dezavantajlı gruplarda yarattığı eşitsizlikler göz önüne alındığında kadın yoksulluğunun derinleşmesinin daha da artacağı ne yazık ki yadsınamaz bir gerçek olduğu ortadadır. Özetle bu kapsamda sosyal devlet ilkesi ve sağlık hakkının korunması amacıyla hijyenik ped ve tampon gibi ürünlere özellikle okullarda, yurtlarda, sığınmacı kamplarında, tarım işçilerinin barınma alanlarında ve cezaevlerinde bulunan kadınların, kız çocuklarının ve regl olmaya devam eden trans bireylerin ücretsiz erişimlerinin sağlanması amacıyla her yıl bütçe kanunlarında yer alacak yasal bir düzenleme önerilmektedir.

5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununun Ödeneklerin kullanılması başlıklı 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) (Değişik: 22/12/2005-5436/10 md.) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları ayrıntılı finansman programlarını hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar. Sosyal Güvenlik Kurumunca Anayasanın Kanun önünde eşitlik başlıklı 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince ve sosyal devlet ilkesi ve sağlık hakkının korunması amacıyla hijyenik-ped ve tampon gibi ürünlere;

1) Sosyo-ekonomik bakımdan dezavantajlı olan tarım işçileri ve mülteciler arasında,

2) Okullarda, yurtlarda, sığınmacı kamplarında ve cezaevlerinde,

bulunan kadınların, kız çocuklarının ve regl olmaya devam eden trans bireylerin ücretsiz erişimlerinin sağlanması için gereken cari transfer ödenekleri öncelikle ayrılır ve hazırlanacak ayrıntılı programlara işlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi’nin yürürlüğe girdiği tarih itibarı ile yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.